

A caries következményes betegségei

Differenciál diagnosztika

A caries következményes betegségei

- Reverzibilis pulpitis (hyperaemia)
- Irreverzibilis pulpitis
  - Acut pulpitis
    - Partialis pulpitis
    - Totalis pulpitis
  - Chronicus pulpitis
    - Proliferatív pulpitis (pulpa-polip)
- Pulpa nekrózis (gangrena)
- Apicalis/furcalis periodontitis
  - Acut periodontitis
  - Chronicus periodontitis (parulis)
- Periostitis (cellulitis)
- Osteomyelitis

Diagnosztikai szempontok

- Fájdalom értékelése
- Vitalitás vizsgálat
- Radiológiai vizsgálat
- Mobilitás?
- Kopogtatási érzékenység?
- Lágyszövet vizsgálat
- (a vérzés értékelése)

A fájdalom értékelése

- A gyermek mellett (helyett) a szülőt is megkérdezni
- Állandó fájdalom = előrehaladott gyulladás
- Spontán fájdalom = előrehaladott gyulladás
- A fájdalom hiánya = ?

Vitalitás vizsgálat

- Validitása kérdéses kisgyermek esetén

Radiológiai vizsgálat

- A lézió mélysége
- Pulpa kalcifikáció = előrehaladott gyulladás
- Belső rezorpció = előrehaladott gyulladás, többnyire elhal a pulpa, rossz prognózis
- Furkáció érintettség = rossz prognózis

Mobilitás vizsgálat

- A **patológiás mozgathatóság** a gyökér és/vagy a csont felszívódásának következménye
- Hosszantartó gyulladás következménye
- Általában gangrénás a tejfog
- Rossz prognózis, többnyire extractio a megoldás

Kopogtatási érzékenység

- A fokozott kopogtatási érzékenység (fájdalom) a parodontális struktúrák gyulladását jelzi
- Jelezheti a fogbél elhalását

Lágyrész vizsgálat

- Duzzanat = gangrena (partialis v. totalis)
- A gyulladásos exudátum általában bukkálisan terjed
→ intra- és/vagy extraorális duzzanat
- Az intraorális duzzanat gyakoribb a tejfogak esetében, mivel a furkációk az izomtapadásoktól koronális irányban helyezkednek el

A vérzés értékelése

- Szín és mennyiség
  - Világos piros, könnyen elállítható = max. enyhe gyulladás
  - Mély vörös, bőséges és nehezen elállítható = előrehaladott gyulladás, mely valószínűleg a gyökéri pulpát is érinti

Egyéb vizsgálandó tényezők

- A beteg és a szülő motiváltsága, kooperációs hajlandósága
- A fogfejlődés stádiuma
- A pulpakezelés kivitelezésének nehézségi foka
- Helyviszonyok a fogívben
- A koronai destrukció mértéke

Hypreaemia pulpae (reverzibilis pulpitis)

- Lokalizálható
- Hő- és ozmotikus ingerekre reagál
- Inger elmúltával a fájdalom is elmúlik
- Kopogtatási érzékenység és röntgentűnet nincsen
- Terápia: szuvas dentin eltávolítása, (pulpasapkázás?), a fog helyreállítása
- Preventív pulpotómia kérdése

Irreverzibilis pulpitis

- Spontán, lüktető fájdalom, mely az inger elmúltával is megmarad
- Kopogtatási érzékenység, röntgentűnet nincs

Partialis pulpitis

- Lokalizálható, enyhébb fájdalom
- Terápia: vitál amputáció (pulpotómia)

Totális pulpitis

- Lokalizálhatatlan, főleg éjszaka (fekvő helyzetben) jelentkező erős fájdalom
- Terápia: pulpektómia, (mortál amputáció?)

Pulpa nekrozis (gangraena)

Egyszerű gangraena

- Panaszt nem okoz, esetleg meleg ingerre reagál
- Szürkés-barnás elszíneződés (FeS_2)
- Kopogtatási érzékenység, röntgentűnet nem jellemző

Komplikált gangraena

Krónikus proliferatív pulpitis (pulpa polip)

- Tejfogak és fiatal maradó fogak pulpájának jellemző reakciója
- Szélesen nyitott, penetráló caries következménye
- Terápia: a granulációs szövet eltávolítása (mortal amputáció?), a pulpaseb fedése, a fog helyreállítása (ha nem restaurálható – extractio)

Periodontitis

- Jól lokalizálható
- Röntgenen a gyökérhártya-rés kiszélesedése látható
- Erős kopogtatási-, ráharapási érzékenység
- Meleg ingerre fájdalommal reagál
- Terápia: pulpektómia, gyökérkezelés (nyitva kezelés?)

Submucosus abscessus (parulis)

- Panaszt többnyire nem okoz
- Röntgenen radiolucens terület ábrázolódik
- Enyhe kopogtatási érzékenység lehetséges
- Meleg ingerre fájdalommal reagálhat
- Terápia: trepanálás + incízió vagy extrakció

Periostitis

- Beolvadás előtt erős, feszítő fájdalom
- A beolvadás (→ abscessus) párakötéssel elősegíthető
- A kiindulási hely jól lokalizálható
- Kiterjedt radiolucens területként ábrázolódik RTG felvételen
- Különösen gyermekkorban magas lázzal járhat

Akut orofaciális infekciók kezelése

- Kiváltó ok megszüntetése
  - Drenázs biztosítása
  - Terjedés megakadályozása
  - Funkció helyreállítása
- +
- Fájdalomcsillapítás
  - Folyadék bevitel